

บรรณานุกรม

- กรณีการ พรมเสาร์ และ เบญจา ศิลาภักษ์. 2542. **ป่าเจ็ดชั้น ปัญญาปราชญ์**. พิมพ์ครั้งแรก. มูลนิธิ ภูมิปัญญา กรุงเทพมหานคร: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).
- กรณีการ พรมเสาร์. 2541. “เพลงอีทากลางทุ่งนาปกากะญอ: ปกากะญอผู้ยิ่งใหญ่ และ ทาคือชีวิต ปกากะญอ”. ใน สุวิธานนท์ รัตนภิมล, บรรณาธิการ. เพลง ดนตรี ชีวิตชาวคอย. พิมพ์ ครั้งที่ 2. กองทุนชุมชนรักป่า มูลนิธิพัฒนาภาคเหนือ มูลนิธิโคโยต้าแห่งประเทศไทย: บีเอสการพิมพ์.
- กรองกาญจน์ กาญจนวิบูลย์, รानी อุปรา และทีมวิจัยชุมชนบ้านแม่แฮน้อย. 2546. “แนวทางการพึ่ง ตนเองของชุมชนด้านเศรษฐกิจและสุขภาพ บ้านแม่แฮน้อย ตำบลแม่นาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่”. เอกสารประกอบเวทีรายงานความก้าวหน้าโครงการ. ศูนย์ประสานงาน วิจัยเพื่อชุมชน คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (อัคราเนนา)
- กรองกาญจน์ กาญจนวิบูลย์ และรानी อุปรา, หัวหน้าโครงการระยะที่ 1. 2546. “โครงการแนวทาง การพึ่งตนเองของชุมชนด้านเศรษฐกิจและสุขภาพ บ้านแม่แฮน้อย ตำบลแม่นาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่”. รายงานความก้าวหน้าโครงการวิจัยระยะที่ 1. สำนักงาน กองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สำนักงานภาค.
- กฤษฎา บุญชัย. 2540. “พลวัตชุมชนล้านนาในการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ”. วิทยานิพนธ์สังคมศาสตร์และมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยมหิดล. สาขามานุษยวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- โกมล สนั่นก้อง. “การทำงานกับชุมชนและการสร้างศรัทธาจากชาวบ้าน”. <http://www.vijai.org>.
- ศิริบุญ จงวุฒิเวศย์, มาเรียม นิลพันธุ์, ระพีพรรณ ฉลองสุข, ฐาปนีย์ ธรรมเมธา และ วรรณภา แสงวัฒนะกุล. 2543. “การพัฒนากระบวนการเรียนรู้เรื่องสมุนไพร ชุมชนปลักไม้ลาย อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม: การสำรวจข้อมูลพื้นฐานชุมชน”. รายงานการวิจัย ฉบับสมบูรณ์. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- เครือข่ายป่าชุมชน. 2546. “ปลุกป่า ปาลด”. *สถานใจคนรักป่า*. 10 (58; กรกฎาคม- สิงหาคม):18-19.
- โครงการบวชป่าชุมชน 50 ล้านคน. 2539. *บวชป่า ภูมิปัญญาในการฟื้นฟูธรรมชาติ*. เชียงใหม่: กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม.

- จอนิ โอโดเชา. 2541. บันทึกคำ “ทา”. กองทุนชุมชนคนรักป่า มูลนิธิพัฒนาภาคเหนือ
จังหวัดเชียงใหม่: บีเอสการพิมพ์.
- ฉลาดชาย รมิตานนท์. “วิถีคนกับป่า ต้นกำเนิดชีวิต”. บวชป่า ภูมิปัญญาในการฟื้นฟูธรรมชาติ.
เชียงใหม่. โครงการบวชป่าชุมชน 50 ล้านต้น กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม.
- ฉันทนา บรรพศิริโชติ และ สุริชัย หวันแก้ว. 2546. “ความคิดของผู้ใหญ่วิบูลย์ เข็มเฉลิม”. ผู้ใหญ่
วิบูลย์กับการเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเองและพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน. พิมพ์ครั้งที่ 1 .
ละเซิงเทรา: ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนป่าตะวันออก (วนเกษตร).
- ชมัฏกร แสงกระจ่าง. 2544. จอนิ โอโดเชา คุรุภูมิปัญญาไทย: ปราชญ์นักสู้แห่งภูเขา. พิมพ์ครั้งที่ 1.
กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี.
- ชยันต์ วรรณระภูติ. 2539. “การศึกษาวิถีชุมชน” .ใน อุกฤษฏ์ มลิินทางกูร, บรรณาธิการ. 2541.
เรียนรู้วิถีชุมชน. พิมพ์ครั้งที่ 1. นนทบุรี: บุทธรินทร์การพิมพ์.
- ชลลธร ฐเจริญ. 2544. “ภูมิปัญญาพื้นบ้านของเกษตรกรในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ บริเวณลุ่มน้ำ
แม่ทะลาย อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่”. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
(เกษตรศาสตร์). สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชูพินิจ เกษมณี. 2539. “การจัดการคิน-น้ำ-ป่า ของชาวกะเหรี่ยง กรณีศึกษาชาวกะเหรี่ยง 6 หมู่บ้าน”.
บวชป่า ภูมิปัญญาในการฟื้นฟูธรรมชาติ. พิมพ์ครั้งแรก. เชียงใหม่: โครงการบวชป่าชุมชน
50 ล้านต้น กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม.
- ชูสิทธิ์ ชูชาติ. 2538. “การใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านในการอนุรักษ์ป่าและระบบนิเวศเพื่อแก้ปัญหา
ภัยแล้งของประเทศไทย”. รายงานการวิจัย. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- ณัชชา ลีวิศิษฐ์พัฒนา. 2546. “การปรับตัวในวิถีชีวิตของเกษตรกรรายจนในบริบทที่เปลี่ยนแปลง
ของระบบเกษตรกรรมบนพื้นที่สูง”. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์).
สาขาวิชาเกษตรศาสตร์เชิงระบบ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ถาวร กัมพลกุล. 2546. “ทัศนะของชนเผ่าต่อการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลง”. ชีวิตบนคอย.
6 (4; สิงหาคม): 60-64.
- ทองคำ โปแก้ว, พิพัฒน์ ธนุรวิทยา, ไกรศรี กล้าณรงค์ขำวิญ, อุทิศ ชนะวรรณชน และเสาร์ ธนุวิทยา.
มปพ. งานวิจัยชาวบ้าน: การใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านในการจัดการป่าไฟให้มีหนอนไม้ไฟและ

ในน้ำให้มีกิบ บ้านยางสำน อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่. กลุ่มวิจัยหนองกบ บ้านยางสำน จังหวัดเชียงใหม่ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สำนักงานภาค.

ธงชัย สาระกุล. มปป. “ภูมิปัญญาในการดูแลสุขภาพตนเอง ชุมชนชาวเขา 6 เผ่า”. รายงานผลการวิจัย. นครสวรรค์: ศูนย์ฝึกอบรมและพัฒนาศาธารณสุขมูลฐานภาคเหนือ.

ธนศ ญวงษ์ศรี. 2543. “การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง”. เอกสารประกอบการสัมมนา. ภาควิชาส่งเสริมและเผยแพร่การเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ธารา อ่อนชมจันทร์, บรรณาธิการ. 2535. ตักยภาพหมอพื้นบ้านกับการสาธารณสุขมูลฐาน กรณีศึกษาจังหวัดเชียงราย. พิมพ์ครั้งแรก. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.

ป้อพอ. 2540. ชีวิตข้าป่าเกาะดง: วิถีธรรมชาติของอิสรชนบนภูสูง. พิมพ์ครั้งแรก. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สารคดี.

เบญจวรรณ ทองศิริ และชวลิต เสถียรพัฒน์พงศา. 2542. ภูมิปัญญาชาวบ้านชาย-หญิงในการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพ กรณีศึกษาหมู่บ้านชายป่าในจังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: ศูนย์สตรีศึกษา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

เบญจวรรณ วงศ์คำ, บรรณาธิการ. 2546. ชุมชนท้องถิ่นกับการจัดการความรู้โดยอิสระ. หนังสือรวบรวมบันทึกจากการประชุม “การวิจัยเพื่อท้องถิ่น” ครั้งที่ 2 วันที่ 28-29 พฤศจิกายน 2545 ณ โรงแรมเชียงใหม่ภูคำ จังหวัดเชียงใหม่. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สำนักงานภาค.

ประสิทธิ์ คุญรัตน์, เสกสรรค์ ขงวณิชย์, ลำอาน หอมชื่น, อาวุธ รินทรานุรักษ์ และไพรัช เคนวิเศษ. 2545. “การศึกษาสภาพแวดล้อมและการใช้ประโยชน์ของป่าทุ่งป่าทาม บริเวณกลุ่มน้ำมูลตอนกลาง”. รายงานการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 2. องค์การบริหารวิเทศกิจแห่งประเทศไทย (CIDA) และสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ปริศนา พรหมมา และมนตรี จันทวงศ์. 2541. ชุมชนท้องถิ่นกับการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ. เชียงใหม่: โครงการพัฒนากลุ่มน้ำภาคเหนือ โดยองค์กรชุมชน.

ปารีชาต กลิ่นขจร. 2546. “สงสารคนปลูกป่า”. ตานใจคนรักป่า. 10 (58; กรกฎาคม-สิงหาคม): 8-15.

ปิ่นแก้ว เหลืองอร่ามศรี. 2534. “องค์ความรู้นิเวศน์วิทยาของชุมชนเกษตรกรรมในเขตป่าศึกษากรณีชุมชนกะเหรี่ยงในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร”. วิทยานิพนธ์

สังคมศาสตร์และมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- 2539. ภูมิปัญญาในเขตวิสาหกิจพื้นเมือง ศึกษากรณีชุมชนกะเหรี่ยงในทุ่งใหญ่นเรศวร. นนทบุรี: โครงการฟื้นฟูชีวิตและธรรมชาติ.
- พรชัย ปรีชาปัญญา. 2544. ภูมิปัญญาพื้นบ้านเกี่ยวกับระบบนิเวศวนเกษตรบนแหล่งต้นน้ำลำธารในภาคเหนือ. พิมพ์ครั้งแรก. เชียงใหม่: หจก.ธนบรรณการพิมพ์.
- พฤกษ์ เถาว์ถวิลย์. 2542. “พลวัตของความขัดแย้งในการเข้าถึงพื้นที่ป่า กรณีศึกษาหมู่บ้านป่าชุมชนในจังหวัดลำพูน”. วิทยานิพนธ์สังคมศาสตร์และมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พ้อเลป่า (เขียน), กัลยา-วิรัชศักดิ์ ยอดระบำ (แปลและเรียบเรียง). 2539. คนป่ากะอู. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ปัจจุบัน.
- ไพศาล สุริยะวงศ์ไพศาล. 2544. คิดแบบเอเชีย. กรุงเทพมหานคร: นำอักษรการพิมพ์.
- มานิตา ชมเปราะ. 2542. “การใช้ประโยชน์จากพืชสมุนไพรพื้นบ้านของชาวลัวะ บ้านเตี้ยกลางคอกภูคา จังหวัดน่าน”. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์). สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ยศ สันตสมบัติ. 2539. ทำเกวียน: บทวิเคราะห์เบื้องต้นว่าด้วยการปรับตัวของชุมชนชาวนาไทยท่ามกลางการปิดล้อมของวัฒนธรรมอุตสาหกรรม. กรุงเทพมหานคร: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ มูลนิธิเพื่อการศึกษาประชาธิปไตยและการพัฒนา.
- ยิ่งยง เทาประเสริฐ และธรา อ่อนชมจันทร์, บรรณาธิการ. 2537. “ศักยภาพของภูมิปัญญาพื้นบ้านด้านการดูแลรักษาสุขภาพ กรณีศึกษาการรักษากระดูกหักของหมอเมือง และการดูแลครรภ์ของชาวอาข่า จังหวัดเชียงราย”. รายงานวิจัย. สถาบันราชภัฏเชียงราย.
- วิจурย์ ปัญญากุล (แปลและเรียบเรียง). 2540. ภูมิปัญญาพื้นบ้านกับความหลากหลายทางชีวภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: กรีนเนทและสหกรณ์อาหารธรรมชาติ.
- วิเศษ สุจินทรัพย์. 2542. “การเคลื่อนไหวของผู้หญิงในการจัดการป่าชุมชน จังหวัดลำพูน”. วิทยานิพนธ์สังคมศาสตร์และมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- ศิริโรจน์ สิริแพทย์. 2544. “หมอมือเมือง เมล็ดพันธุ์ชีวิตแห่งท้องถิ่น”. นิตยสารสมุนไพรมะพร้าวเพื่อสุขภาพ 4 (กุมภาพันธ์): 33-48.
- ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อชุมชน, หน่วยงาน. คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 2546. “โครงการแนวทางการพึ่งพาตนเองของชุมชนด้านเศรษฐกิจและสุขภาพ”. รายงานติดตามโครงการ วันที่ 1 ตุลาคม 2546 เวลา 19.00- 22.00 น. (อัดสำเนา).
- ศูนย์วิจัยและพัฒนาการแพทย์พื้นบ้าน สถาบันราชภัฏเชียงราย. 2544. “โครงการสังคายนาองค์ความรู้ “หมอมือเมือง” เพื่อพัฒนาระบบและคำรอ้างอิงของการแพทย์พื้นบ้านล้านนา”. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- สภาเยาวชนชาวไทยภูเขาพื้นที่สูงแม่แจ่ม, หน่วยงาน. 2544. “โครงการวิจัยภูมิปัญญาสมุนไพรรักษาโรค”. รายงานความก้าวหน้าครั้งที่ 1 (ตุลาคม 43 - กุมภาพันธ์ 44). สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สำนักงานภาค.
- สมเกียรติ อำนวยสุวรรณ. 2545. ทำเนียบผู้รู้ท้องถิ่นจังหวัดเชียงราย. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนเพื่อสังคม ธนาคารออมสิน.
- สมคิด สุจิตโต. หัวหน้าโครงการ. 2545. “กระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างสำนึกการฟื้นฟูและสืบทอดภูมิปัญญาสมุนไพรรักษาโรคของเยาวชน บ้านแม่ระเมิง ต.แม่สอง อ.ท่าสองยาง จ.ตาก”. รายงานความก้าวหน้าครั้งที่ 1. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สำนักงานภาค.
- สมจิต พรหมเทพ. 2543. “การใช้บริการภูมิปัญญาชาวบ้านของประชาชนชนบท”. รายงานการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 1. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏเชียงใหม่.
- สารณีย์ ไทยานันท์ และนิภา ลาซโรจน์. มปป. “การรักษาทรัพยากรและการเยียวยาชุมชนของกะเหรี่ยง”. ใน มาโนช วงศ์เสรี, บรรณาธิการบริหาร. กลุ่มชาติพันธุ์บนพื้นที่สูง: การรักษาเยียวยาผู้คน ชุมชน และสภาพแวดล้อม. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่: ชมรมบริการวิชาการ สถาบันวิจัยชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม.
- สุภาวณี ทรงพรพาณิชย์. 2545. “ตัวอย่างการเขียนแบบเสนอหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์”. คู่มือการเขียนโครงร่างวิทยานิพนธ์ (สัมมนา 2) ฉบับนักศึกษาปริญญาโท (อัดสำเนา).
- สุเมธ คันดิเวชกุล. 2536. “พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับการพัฒนาชนบท”. การสัมมนาทางวิชาการเรื่องภูมิปัญญาชาวบ้าน. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรม

แห่งชาติ. ใน เอกวิทย์ ณ ถลาง. 2544. ภาพรวมภูมิปัญญาไทย: ภูมิปัญญาชาวบ้านสู่
ภูมิภาค วิถีชีวิตและกระบวนการเรียนรู้ของชาวบ้านไทย. หนังสือชุดภูมิปัญญาชาวบ้านกับ
กระบวนการเรียนรู้และการปรับตัวของชาวบ้านไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. มูลนิธิภูมิปัญญา
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อมรินทร์ บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

สุวิธาน พัฒนาไพรวัลย์, หัวหน้าโครงการ. 2545. “ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนป่าแก่อัญอ หมู่บ้าน
ใหม่พัฒนา อ. แม่แจ่ม จ. เชียงใหม่”. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์. สำนักงานกองทุน
สนับสนุนการวิจัย (สกว.) สำนักงานภาค.

_____. 2546. เนื้อร้องเพลง “ข่อยคือเคอ”. อัลบั้ม “เพลงสันติภาพ: ร้องเพลงรำพึง
ถึงโลกสันติสุข”. CIA [Chaimai Independent Artists].

_____. 2546. อัลบั้ม “เพลงนกเขาป่า (Song for wild birds)”. เชียงใหม่: ชุมชน
คนรักป่า.

สุวิธานนท์ รัตนภิรม, บรรณาธิการ. เพลง คนตรี ชีวิตชาวคอย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กองทุนชุมชนรักป่า
มูลนิธิพัฒนาภาคเหนือ มูลนิธิโตโยต้าแห่งประเทศไทย: บีเอสการพิมพ์.

เสถียร ฉันทะ. 2542. “ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพพืชสมุนไพร:
กรณีศึกษาในวิถีชีวิตชุมชนไทลื้อ จังหวัดเชียงราย”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต.
สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

เสรี จรูญเมธากุล และมงคล พัฒนาศิริเขต, หัวหน้าโครงการระยะที่ 2-3 . 2547. “โครงการแนวทาง
การพึ่งตนเองของชุมชนด้านเศรษฐกิจและสุขภาพ บ้านแม่แฮน้อย ตำบลแม่นาจร อำเภอ
แม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่”. รายงานความก้าวหน้าโครงการวิจัยระยะที่ 2. สำนักงานกองทุน
สนับสนุนการวิจัย สำนักงานภาค.

อังคณา มหายศนันท์. 2542. “ความหลากหลายทางพืชอาหารและการใช้ประโยชน์ของชาวลัวะใน
จังหวัดน่าน”. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์). สาขาวิชาส่งเสริม
การเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

อานันท์ กาญจนพันธุ์. “ป่าชุมชนอยู่ที่ไหนบ้าง? แตกต่างกันอย่างไรร”. ชุมชนในป่ากับการจัดตั้ง
ป่าชุมชนในเขตพื้นที่ป่าอนุรักษ์. <http://www.vijai.org>.

_____. 2535. “แนวคิดการวิจัยโดยใช้มุมมองทางวัฒนธรรม”. ใน คู่มือการวิจัยทาง
วัฒนธรรม. กรุงเทพมหานคร: สภาวิจัยแห่งชาติ.

- อุทัย ดุลยเกษม, บรรณาธิการ. 2539. การวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อการพัฒนา. มหาวิทยาลัยขอนแก่น: สถาบันวิจัยและพัฒนา. ใน สุภาวิณี ทรงพรพาณิชย์. 2545. "การพัฒนาเครือข่ายป่าชุมชนของตำบลทากาศ อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน". วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อุไรวรรณ ตันกิมหยง. มปป. "เฮาบ่ยะของสู ตูบ่ยะของเฮา ความเข้มแข็งของวัฒนธรรมท้องถิ่นในภาคเหนือ". ใน ป่าชุมชนในประเทศไทย. เอกสารรวบรวมบทความทางวิชาการ.
- เอกวิทย์ ณ ถลาง. 2544. ภาพรวมภูมิปัญญาไทย: ภูมิปัญญาชาวบ้านสี่ภูมิภาค วิถีชีวิตและกระบวนการเรียนรู้ของชาวบ้านไทย. หนังสือชุดภูมิปัญญาชาวบ้านกับกระบวนการเรียนรู้และการปรับตัวของชาวบ้านไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. มูลนิธิภูมิปัญญา กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อมรินทร์ บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- J.L. Sadie. 1960. "The Social Anthropology of Economic Under – development". *The Economic Journal*.(No. 70 : 302). ใน ยศ สันตสมบัติ. 2539. ทำเกวียน: บทวิเคราะห์เบื้องต้นว่าด้วยการปรับตัวของชุมชนชาวนาไทยท่ามกลางการปิดล้อมของวัฒนธรรมอุตสาหกรรม.
- RAFI, UNDP. 1994. "Indigenous knowledge of biodiversity". *Conserving Indigenous Knowledge: Integrating Two System of Innovation*. ใน วิฑูรย์ ปัญญากุล. 2540. ภูมิปัญญาพื้นบ้านกับความหลากหลายทางชีวภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: กรีนเนทและสหกรณ์อาหารธรรมชาติ.
- Thrupp, L.A., Hecht. S. and Browder. J. 1997. *The diversity and dynamic of shifting cultivation: Myths, Realities, and Policy implications*. World resources institute. ใน เครือข่ายป่าชุมชน. 2547. "ไร่หมุนเวียน ประวัติศาสตร์หน้าใหม่". สานใจคนรักป่า. 10 (61; มกราคม-กุมภาพันธ์): 30-32.
- V. Shiva, 1993. "Womens Indigenous Knowledge and Biodiversity Conservation". *Ecofeminism*. Halifax: Fernwood Publication. ใน วิฑูรย์ ปัญญากุล. 2540. ภูมิปัญญาพื้นบ้านกับความหลากหลายทางชีวภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: กรีนเนทและสหกรณ์อาหารธรรมชาติ.